

Realistisch rekenen: alleen voor bollebozen?

De commissie Lenstra (KNAW) heeft onlangs een studie gerapporteerd over de effectiviteit van Realistisch Rekenonderwijs (RR) in vergelijking met Traditioneel Rekenonderwijs (TR).¹ De uitslag is onbeslist. Dat komt vermoedelijk doordat RR hogere eisen aan de bekwaamheden van de leerkracht stelt (p.26-28). Het valt dus moeilijk te achterhalen of slechte RR-uitkomsten aan de gekozen didactiek zelf liggen of aan tekortschietende uitvoering door de leerkracht.

Vergelijking van RR en TR is bovendien moeilijk omdat de TR-didactiek de laatste decennia in Nederland in onbruik is geraakt. Dat is niet verwonderlijk, want de kerndoelen van het basisonderwijs zijn tegenwoordig op de RR-didactiek afgestemd.² Maar zijn die doelen in intellectueel opzicht niet te hoog gegrepen? Leerlingen krijgen realistische (context-rijke) sommen voorgeschoteld, die niet alleen rekenvaardigheid maar ook inzicht en bekwaamheid in probleemoplossen vereisen. Want dat is het soort opgaven dat hun op de CITO-eindtoets te wachten staat. De commissie beveelt dan ook aan, de CITO-toets evenwichtiger samen te stellen, zodat deze meer opgaven omvat waarin uitsluitend basale rekenvaardigheid getoetst wordt (p.81). Het ministerie heeft inmiddels een beleidsreactie op het commissierapport uitgebracht, maar op deze aanbeveling gaat OCW niet in.³

TR en RR verschillen overigens ook nog op een ander punt, dat evenwel door de commissie buiten beschouwing is gelaten. In het realistisch rekenonderwijs worden 'aangeklede sommen' aangeboden: elke rekenopgave is in een verhaaltje ingebed. Leerlingen met een taalachterstand zijn niet in staat die verhaaltjes vlot te lezen en begrijpen. Door hun taalachterstand raken ze ook met rekenen achterop. En met de CITO-eindtoets is 't precies hetzelfde. Om de rekentoetsen van het CITO vlot te maken, heeft de leerling niet alleen rekenkundig en probleemoplossend vermogen nodig, maar ook perfecte beheersing van de Nederlandse taal.

In zijn beleidsreactie kondigt het ministerie aan, meer geld te willen pompen in onderzoek naar de effectiviteit van de onderscheiden rekendidactische benaderingen. Ook moet de productvoorlichting over de concrete rekenmethodes die op de markt zijn, versterkt worden.

We moeten hopen dat daarbij de juiste vragen worden gesteld. De meest interessante vraag is niet of de ene didactiek beter is dan de andere, maar welke didactiek de voorkeur verdient om bepaalde leerdoelen bij bepaalde doelgroepen te bereiken. Zou Realistisch Rekenen vooral voor de bollebozen en niet zozeer voor achterstandsleerlingen geschikt zijn?⁴

Die vraag komt binnen handbereik van de onderzoekers, want Noordhoff Uitgevers brengt in 2010 de methode *Reken Zeker* op de markt.⁵ Het bedrijf heeft een marktonderzoek laten verrichten waaruit blijkt dat vele basisscholen geïnteresseerd zijn in deze nieuwe TR-methode.⁶

Wes Holleman

weblog onderwijs 6-11-2009

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.minocw.nl/documenten/164948a.pdf> (KNAW-rapport, najaar 2009).

² De commissie noemt kerndoelen op het gebied van *hoofdrekenen, meetkunde, schattend rekenen* en de ontwikkeling van begrip, inzicht, flexibiliteit, denken en redeneren (p.27).

³ <http://www.minocw.nl/documenten/164948.pdf> (beleidsreactie, 4/11/2009)

⁴ De commissie Lenstra noemt in dit verband slechts één nadeel van Realistisch Rekenen (p.13): rekenzwakke kinderen lijken minder gebaat bij een vrije vorm van instructie en hebben meer behoefte aan een sturende rol van de leraar. De TR-aanhangers stellen bovendien dat de modale en de zwakke leerlingen in verwarring worden gebracht wanneer er bij elk type van rekenbewerking allerlei verschillende strategieën of methoden door en naast elkaar worden gepresenteerd (p.23-4).

⁵ <http://tinyurl.com/y88kp4z> (Noordhoff Uitgevers, persbericht 21/1/2009)

⁶ http://www.telegraaf.nl/binnenland/5236669/_Ouderwets_rekenen_terug_in_klas_.html (4/11/2009)